DEO OPTIMO MAXIMO,
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ ET SANCTO LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.
QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ nonâ Mensis Decembris, anno Domini M. DCC. LXV.

M. ANTONIO CASAMAJOR, CENSORE REGIO, DOCTORE MEDICO PRÆSIDE.

An lui Venereæ sublimatum corrosivum?

I.

RBEM ferè universum devastabat venerea lues, & novis quotidiè famosa funeribus, quæsitas irridebat artes, cùm felicissimus *Carpi* hujus pestis antidotum in Mercurio detexit. Jam evanescere incipiebat opinio, quæ mineralem illam substantiam inter venena recensebat, & in cutis defœdationibus, quantâ cum utilitate adhiberetur, Arabum schola docuerat. Abscissum itaquè, quodammodo apparuit humanitatis illud flagellum, & mercurialis unguenti applicatio, ad fugandos tristes errabundæ veneris effectus, diù, solaque invaluit. Sed ab interno mercurii usu, majora adhùc commoda sperantes Medici, ipsum etiam in substantiâ farinâ, saccharo, aut therebentinâ extinctum suaserunt, donec, prælucente Chemiæ face, audaciores facti, mercurialium productorum vires etiam experiri susceperint. Tantâ vi pollebant omnes illæ præparationes, & præcipuè quæ ex unione mercurii cum variis acidis mineralibus emergebant, ut quibus mediis edulcorarentur, sollicitè investigaverint. Dùm verò drasticam ipsarum qualitatem infringere, multo labore conabantur, omnis earum virtus evanescebat, aut illa tantùm, quæ minerali propria erat substantiæ, reviviscebat; sed cùm parva in ipsis mercurii quantitas ingrederetur, ut inefficaces in luis venereæ curâ, ablegatæ fuerunt. Inter eas causticâ vi horrendum distinguebatur sublimatum corrosivum. Scelestis tantùm manibus destinatum, ab omnibus ferè habebatur, cum hærentibus præ stupore animis in immortalis *Boerhavii* Chemiâ legeretur, metallicum illud sal, in morbis insanabilibus plurimis, mira esse patraturum. Eruditissimi illius Medici prudentia, cognita in omnibus artis suæ doctrina, ipsum temeritate, aut ignorantiâ incusare non sinebant. Sublimati igitur vires experimentis confirmare allaboraverunt celebres in arte Viri, & in siphylidis curatione victricia præcipuè suppeditavit auxilia. Et revera specificâ virtute, tetram illam luem eradicare debet, si ità edulcorari possit illa præparatio, ut ingesta, deleterii ex ipsâ nulli sobolescant effectus.

II.

QUI potentioribus remediis morbos depellere satagit, eorum naturam calleat, necessum est. Perpendamus igitur quid sit sublimatum corrosivum, & undè sua procedat caustica qualitas.

Sublimatum corrosivum est sal cum excessu acidi exurgens ex connubio acidi marini cum mercurio. Acida autem omnia, sicut ipsa nobis suppeditat distillatio, adeò caustica sunt, ut partes corporis quibus applicantur, corrodere valeant, & eo major est eorum deleteria virtus, quò magis suo phlegmate spoliantur. Metallis injecta ipsa dissolvunt, &, ulteriori elaboratione, cum ipsis varia salia constituunt, magis aut minus caustica, solubilia,

Cum autem ratione dephlegmationis, crescant liquoris acidi causticæ vires, quò major humidi quantitas ipsi restituetur, eò magis etiam decrescere debent, & si non absolutè evanescant, insensiles adeò fieri possunt, ut tunc corpora quæ tangunt, non ampliùs destruere, vix quidem gustus organum ferire queant.

Tali sub formâ considerati isti liquores, jucunda quam linguæ imprimunt sensatio, & ipsius similitudo cum acido sapore fructuum quos, æstuante Sirio, tam liberali manu profundit natura, Medicos impulere, ut ipsorum internè sumptorum virtutes experirentur. In ipsis brevi detecta fuit eadem quæ fructibus horæis propria est antiseptica, temperans, refrigeransque virtus ægris optatam opem præcipuè ferens, in ardoribus quorum fomes erat putrida colluvies. Hinc acida mineralia nullo modo essentialiter esse venenosa innotuit, quamvis periculosiora ex ipsis erui possint deleteria. Dum enim in maximâ eorum concentratione, mineralibus socientur particulis, graviora adhuc evadunt, & eorum tùnc corrosiva vis eminet. Mercurio nupta, variis, ut jam retulimus, originem præbent mixtis, quæ ab acidis tantùm suam mutuantur causticam facultatem. In mercurio namque nullo imprimis adulteratum connubio, corrosivam vim existere, numquam experientia docuit. Strages ergo quas adeò funestas edere valet sublimatum, ab acido marino pendent, & imprudenter utenti necem eo certiorem inferet, quo liquor acidus sub formâ vaporis, ignis vi, cum mercurialibus globulis sic etiam elevatis, arctiori vinculo connectitur; sed ex eo processu sal metallicum quod emergit, in aquosis liquoribus perfectè dissolvi potest, sicque prudenter administratum, medicamentosis insignietur dotibus toxicum, quod nunc vitæ infestissimum habebatur.

I I I.

SIMILI enim artificio frænabitur deleteria sublimati vis, ac acidorum caustica qualitas, cum ab ipsis tantùm illam mutuetur. Acida verò, ut experientia constat, in aquosis soluta liquoribus, mitescunt. Medium itaque quo sublimati vires, ut & acidorum, ad gradus componamus infinitos, ipsa nobis suppeditabit dissolutio. Tunc enim quodcumque sit liquoris solventis volumen, ipsius quævis portio, soluti salis proportionatam quantitatem continet, & cum illimitata sit illa divisio, minimæ tantùm partes dosis minimæ corporis soluti, viscera nostra subibunt, & sese cum lymphâ, sanguine, & humorum alveo semper immiscendo, majorem adhuc subdivisionem experientur. Sed magis causticum semper erit sublimatum, quam acidum marinum. Illius namque guttula in aquæ uncia extensa insensilis fere est, sublimati verò granum, in æquali aquæ quantitate, solutum, adhuc horrenda patrabit infortunia; sed solutionis ope, quantum volueris, ipsum dividere potes, & sic centesimam, ducentesimam, & millesimam quidem grani partem administrabis. Luce nonne clariùs patet, sublimatum tunc nullo modo periculosum esse, & ad inertiam quidem reduci posse; ast gradatìm iterum ascendendo, dosim obtinebis quæ tutò & efficaciter usurpari poterit.

Quot & quanta commoda præstet in praxi medicamentorum solubilitas, ex his etiam innotescit, pulveres eorumque dilutio numquam tanta tamque pretiosa curabunt. Metallicæ namque partes, in pulverem tenuissimum quidem reductæ, si dissolvi nequeant, nullam alterationem patientur, & ubique semper eædem erunt. Sed cum solutio, potûs quantitate, & cum liquoribus nostris miscelâ, majoris adhuc capax sit extensionis, tunc acerrimi quidem mixti particulæ, debiles tantùm, sed salutares semper exerent effectus, si præcipuè natales ducant è substantiis, quæ specificis instructæ virtutibus, potentiora quotidiè suppeditant remedia, quorum ope deteriores morbos Medicina debellat.

I V.

UT autem dignoscamus, an sublimatum sic dissolutum, virtutibus suis non defraudetur, & dosis existat, quæ cum efficaciâ administrari possit, hìc sola consulenda venit experientia, sicut, & ipsâ ducente, medicamentorum vires inquirendæ sunt. Hic ratiocinia deficiunt, & nemo unquàm, solâ ingenii acie cujuslibet substantiæ proprietates detexit, quin priùs ipsas experimenta prodiderint.

Externe applicati cùm palàm innotescat sublimati caustica vis, latere diù non potuit. Sed suâ in aquosis solubilitate, & solutionis extensione, cum imminui annihilari quidem possit, internum ejus usum, & dosim quæ efficaciter ageret, experiri medicos nihil vetabat. Observationibus nostris paginam adimplere possemus, sed cùm celebriores Europæ Medici, hujusce remedii patronos jam sese declaraverint, quid valeret nostra authoritas?

Ne tamen in re tam seriâ, aliquid neglexisse videamur rationes etiam, quæ felicem suffulciunt experientiam, hìc subnectere liceat.

Quodcumque corpus, aliquâ virtute potens, majori, aut minori activitate pollet. In excessu semper nocet, debilitatum, inefficax est, solum præstat, inter extrema, medium. Ignis ipse rapido si volvatur turbine, vorat omnia, omnia sine igne marcescunt, moriuntur, moderatus omnia vivificat entia. Medicamenta similiter, excessivâ si adhibeantur dosi, venena sunt; si debiliori, inefficacia; sola debita quantitas cùm utilitate operatur. Nemo namque sennæ libræ decoctum impunè hauriret, guttulæ quædam inutiles deprehenderentur, tres aut quatuor drachmæ commodè alvum ducunt.

Cur igitur ex tam generali regulâ sublimatum exciperetur. Quoties etiam non sine voluptatis sensu observavimus ægrotantes nostros, tertio jam die quo sublimato utebantur, ipsius grana duo cùm vix assumpserant, notabilem in omnibus mali symptomatis experiri mutationem. Quoties ulcera generationis partes depascentia, veluti incantamento, curata mirati sumus. Adeò enim est intima, & illimitata sublimati cum liquidis nostris miscela, ut statim atque fluidorum oceanum ingreditur, omnes limphaticæ partes cum ipsius moleculis confundentur, magis ac magis immisceantur, & partium metallicarum contactu atterantur, & dividantur. Quod ut magis adhuc inconcussum maneat, ulceris venerei naturam, & quid ad ejus curationem necessàrium sit, expandere fert animus.

Dùm œstro titillata venereo genitalia turgent, & coitu impuro polluuntur, ipsorum aperta subit absorbentia vasa siphylitica lues, & lympham quibus irrorantur, inficit. Viru contaminatus ille liquor, in canalibus suis hæret, ipsa distendit, & pustulam efformat, quæ debilibus vasis, & levissimâ pelle cooperta, facilè disrumpitur. En, ulcus adest, ex cujus superficie, vasorum apertorum osculis, acris exsudat, & semper virulentus ichor, qui ipsorum rodens extrema, in largum & profundum continuò serpit. Hocce mali genus nullâ aliâ arte certè curabitur, nisi illius lymphaticæ guttulæ, quam eructant vasorum oscula, virulentia corrigatur. Tunc enim ad cicatricem omnia natura suppeditabit. Quoties itaque in remedio internè sumpto, talis erit proprietas, ut hunc effectum, alio absque auxilio, patrare possit, asserendum erit eum ad ipsam, quam memoravimus virtutem, tantùm referendum esse. Sic autem se habent sublimati virtutes, ut primis ab ipsius usu diebus sese exerant, à capite ad calcem, venerea aggrediantur symptomata, & ipsa deleant. Quomodo autem concipiatur actio quâ virus venereum destruere valeat sublimatum, certum est quod solus contactus inter lymphaticas partes quibus siphylitica lues inhæret, & mercuriales globulos, mali curam absolvere possit. Nec magna mercurii quantitas, ad hunc contactum perficiendum necessaria est, si quædam grana, sed ad infinitum divisa, eum producere queant. Mercurii namque dosis, quæ huc usque ad siphylidis curationem adhibita fuit, inefficaciam illius, quæ cum sublimato introducitur non probat, sed è contrà quam inutilis sit quantitas, quæ in aliis mercurium administrandi methodis fuit usitata, omnibus apertè demonstrat. Vires enim vitæ non sufficiunt, ut mercurius adeò dividatur, ac in sublimati dissolutione, sicque non sine magnâ ipsius quantitate, contactus ille generalis partes minerales inter & lymphaticas, in quo cura consistit, obtinetur.

V.

HIS innixi principiis, varia quæ nobis proponi possunt facilè diluemus objecta. Obganniunt enim aliqui, & clamitant, sublimatum in quibusdam corporis partibus nidulari posse, ibique deleteriam suam vim exerere. Sed quænam est illa

quantitas quàm sic se colligere posse, pertimescunt. Jam una, distributione generali; totam corporis habitudinem irroravit, altera verò per omnes sensibiles, aut insensiles effugere debuit excretiones. Fieri aliundè non potest illa collectio, quin resolvatur mercurii cum acido consortium, & illa decompositio, nullo modo nocere valet. Est enim parva mercurii, & acidi marini quantitas, nullius actionis manifestæ capax. Omnibus aliundè notum est, nullâ certiori viâ periculosos hujusce salis effectus enervari, quam si occurrat ipsi mixtum, quo mediante, sua operetur decompositio. Non ita verò res se haberet, & multò periculosior revera deprehenderetur, si, ut instant alii, divortium cum liquore solvente faceret sublimatum. Sed contra hocce periculum sese obfirmare difficilis non est negotii. Satis enim est perpendere, hocce divortium nullâ stabilitum esse ratione, omnibusque dissolutionis notionibus obversari. A solvente liquido salia non sic discedunt, præcipuè si satis extensa sit eorum dissolutio, multò minùs adhuc, si solvens fluidum, sicut corporis humani liquores, perpetuò caleat, & moveatur. Sal marinus ipse, quo omnes quotidiè utimur, hujusce divortii particeps non est. In urinâ reperitur, & nemo unquam hocce sal in aliquâ corporis parte collectum observavit, quamvis tunc strages æquè funestas, ac sublimatum, ederet.

Quod verò spectat ad varias ventriculi, & intestinorum erosiones, quæ sublimati usus interni comites individuæ ab aliis dicuntur, ipsis sanctè asserimus, nos eas numquàm observavisse. Sed caveat ab errore Medicus. Prudenter à prudente Medico tantùm administretur illud remedium; abstineat si methodum nescit. Nonne per hæc clarissimi Boerhavii verba, promulgata quasi sublimati proscriptio! Ità sanè abstineant indocti. Sed non desunt sapientes & eruditi in arte Viri qui potentiora remedia tractare possunt, ipsorum natura, præparationes, & proprietates ab ipsis non ignorantur.

Obscuriùs ne hâc ætate, latet viscerum structura, quid possint in ingesta ipsorum motus, & actio? Nonne possumus adhuc virium vitæ & medicamentorum effectus ponderare, judicare: quare igitur salutaribus auxiliis quibus abuti poterunt imprudentes, cauti non uterentur. Aliter coerceretur ars quæ nullos limites habere debet, & ipsorum industria, quæ novis opibus illam ditare satagunt, enervaretur. His itaque rationibus, & cum omnes Europæ Academiæ sublimati successus concelebrent, experientia aliundè freti fidenter concludimus.

Ergo lui veneree sublimatum corrosivum.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Guido Danié Despatureaux.

M. Cleriadus Vachier.

M. Petrus-Josephus Morisot Deslandes, Chirurgiæ, Gallico Idiomate Professor.

M. Joannes-Ludovicus-Maria Solier.

M. Henricus-Michael Missa, Militarium Nosocomiorum ad Regis Exercitum Medicus.

M. Joannes-Nicolaus Millin de la Courvault, Scholarum Professor.

M. Nicolaus Leroy de S. Agnan, Eques.

M. David Vasse, Bibliothecæ Facultatis Præfectus.

M. Ludovicus-Claudius Bourdelin, antiquus Facultatis Decanus, Regiæ Scientiarum Academiæ, Regiæ Scientiarum Berolinensis Socius, in Horto Regio Chimiæ Professor, & Galliarum Principum Medicus Primarius.

Proponebat Parisiis LUDOVICUS-CLAUDIUS GUILBERT Parisiensis, Doctor Monspeliensis, Regis Exercituum Medicus ordinarius, & saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus. A. R. S. H. 1765. à sextâ ad meridiem.

Typis KNAPEN, Bibliopoli Parisiensis, viâ Sancti Andreæ de Arcubus. 1765.